

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Skribenten Nik. Fred. Sev. Grundtvigs Literaire Testamente

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Skribenten Nik. Fred. Sev. Grundtvigs Literaire Testamente", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1827_455-intro-shoot-idm80.pdf (tilgået 22. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Tilblivelse

Den 30. oktober 1826 blev Grundtvig dømt for injurier mod H.N. Clausen og som følge af dommen underlagt livslang censur. De injurierende påstande var blevet fremsat i Grundtvigs *Kirkens Gienmæle* (1825), der var hans svar på Clausens *Catholicismens og Protestantismens Kirkeforfatning, Lære og Ritus* (1825). Helt præcist blev han dømt for at have brugt "fornærmelige Udladelser [ytringer]" mod Clausen, ytringer som dommen erklærede for "døde og magtesløse at være", dvs. ugyldige, så de ikke var Clausen til skade (Dam 1999, s. 20). Grundtvig blev altså ikke idømt censur, hvilket er det indtryk hans egen metaforiske udlægning af dommen i testamentet kan efterlade (Grundtvig 1827, s. IV f.). Censuren var ikke en del af den egentlige injuriedom, men en følgestraf, siden en overtrædelse af *Trykkefrihedsforordningen* fra 1799 automatisk medførte livsvarig censur for den dømte. I praksis betød censuren dog ikke meget for hans forfattervirksomhed. Den berørte kun en enkelt udgivelse, nemlig tredje del af afhandlingen *Om Religions-Frihed* (1827, frigivet i 1866). Grundtvigs vedholdende forsøg på at få omstødt dommen over dette værk fortæller, hvor meget dommen alligevel gik ham på.

Politiassessor P. Eberlin gav i første omgang tilladelse til at trykke *Om Religions-Frihed* baseret på bogens første ark, dvs. de første 16 sider. Tilladelsen blev dog trukket tilbage, da han læste de efterfølgende ark (Holt 1933, s. 163). Grundtvig forsøgte med skrivelser til Eberlin og til Frederik 6. via kancelliet at få omstødt dommen. Den 22. marts skrev Grundtvig til Eberlin og bad om fritagelse for censur. Eberlin sendte anmodningen til kancelliet den 27. marts, der den 29. marts stadfæstede Eberlins beslutning. Den 2. april rykkede Grundtvig Eberlin for en begrundelse for afgørelsen, og den 8. april indsendte han gennem kancelliet en ansøgning til kongen om "*Fritagelse for Politicensuren*" (s. 163-165). To dage senere, den 10. april, rykkede han nok en gang for et begrundet svar. Den 2. maj underskrev kongen kancelliets forslag til resolution, der i al korthed lød "Det Ansøgte kan ikke bevilges". Den 18. maj modtog Grundtvig resolutionen uden yderligere begrundelser (s. 167).

Den 6. marts fik tredje del af afhandlingen *Om Religions-Frihed* imprimatur (trykketilladelse) fra politiet. Efterfølgende blev denne del af værket dog beslaglagt af politiet og først løsladt fra politikammeret i begyndelsen af 1866 (*Bibliografien*, bind 1, s. 215). *Skribenten Nik. Fred. Sev. Grundtvigs Literaire Testamente* fik imprimatur den 21. marts 1827 (Grundtvig 1827, s. I). Grundtvigs fortale er dateret "Christianshavn i Marts 1827" (s. VI). *Skribenten Nik. Fred. Sev. Grundtvigs Literaire Testamente* er formentlig påbegyndt umiddelbart efter Grundtvig blev klar over, at tredje del af *Om Religions-Frihed* alligevel ikke ville blive udgivet. Det litterære testamente er altså skrevet i tidsrummet mellem 6. og 21. marts 1827 (*Registranten*, bind III, fasc. 133.II).